

INFORMACE O VÝVOJI PRACOVNÍ ÚRAZOVOSTI V ROCE 2018

K nejdůležitějším oblastem odborové práce již tradičně patří péče o pracovní úrazovost. V rámci ČR v loňském roce přibylo smrtelných pracovních úrazů, o život při výkonu své pracovní činnosti přišlo 123 osob, tedy tento počet osob se již nevrátil z práce domů, podobně jako v roce 2010 nebo 2011. V roce 2017 přitom počet zemřelých poprvé poklesl pod stovku. Podle statistických dat se smrtelné pracovní úrazy nejčastěji stávají v dopravě, ve stavebnictví, při manipulaci s břemeny, při práci ve výškách nebo výkopových pracích.

Přehled smrtelných pracovních úrazů v ČR za období 2009 – 2018

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
105	121	125	113	113	117	131	104	95	123

Již od roku 1993 je na 28. duben vyhlášen Mezinárodní organizací práce (ILO) Světový den bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Na počest tohoto významného dne si odbory na celém světě připomínají památku obětí pracovních úrazů, nemocí z povolání a zraněných při práci. Každým rokem se v ČR u této příležitosti koná pietní akt k uctění památky těchto obětí, kterého se již pravidelně zúčastňují i zástupci oddělení BOZP OSŽ. Neustále je nutno si připomínat, že řadě pracovních úrazů by bylo možno předejít. Velkou úlohu v tom mají i odboroví inspektoři, kteří se podílejí na odhalování porušování bezpečnostních předpisů při výkonu jejich kontrolní činnosti u zaměstnavatelů. K hlavním úkolům odborových organizací by stále měla patřit péče o zdravé a bezpečné pracovní prostředí, na což se mnohdy zapomíná. Stále je třeba si klást otázku, co je cennější, než lidský život?

Na základě ustanovení § 105 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů je zaměstnavatel, u kterého došlo k pracovnímu úrazu, povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu mj. za účasti zaměstnance, pokud to jeho zdraví dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace. Ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 nařízení vlády č. 201/2010 Sb., je zaměstnavatel pracovní úraz ohlásit odborové organizaci bez zbytečného odkladu. V případě, že zaměstnavatel tuto ohlašovací povinnost nesplní, hrozí mu sankce podle zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, až do výše 400 000,- Kč. Z výše uvedeného jasně vyplývá nezpochybnitelné právo odborové organizace šetřit příčiny a okolnosti vzniku pracovních úrazů. Dále to vyplývá i z ustanovení § 322 odst. 1 zákoníku práce, podle kterého mají odborové organizace právo vykonávat kontrolu nad stavem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci u jednotlivých zaměstnavatelů a mj. prověřovat, zda zaměstnavatel řádně vyšetřuje pracovní úrazy a právo odborových organizací účastnit se zjišťování příčin pracovních úrazů, popřípadě je objasňovat. U zaměstnavatelů v rámci působnosti Odborového sdružení železničářů se v roce 2018 stalo celkem 1081 pracovních úrazů (podle dostupných údajů). Pozitivně lze hodnotit to, že žádný pracovní úraz nebyl smrtelný.

Odborové sdružení železničářů již tradičně klade velkou pozornost oblasti pracovní úrazovosti, a to především prostřednictvím působení svých svazových inspektorů BOZP při provádění kontrolní, metodické a vzdělávací činnosti a dále skrze odborové funkcionáře na různých stupních odborového řízení a ze strany činnosti dobrovolných inspektorů BOZP ZO

OSŽ. Oddělením BOZP jsou pro potřeby odborových organizací vydávány metodické materiály, například „*Desatero k pracovním úrazům*“ nebo *Metodická příručka BOZP*. Každým rokem je nejvyššímu orgánu OSŽ – Ústředí OSŽ předkládán písemný materiál „*Informace o vývoji pracovní úrazovosti*“, který je následně všem členům OSŽ a zaměstnancům k dispozici. Tento materiál si vždy klade za cíl seznámit své čtenáře se statistickými údaji o počtu pracovních úrazů za uplynulý rok u zaměstnavatelů v rámci působnosti OSŽ, s nedostatky, se kterými se svazoví inspektoři BOZP setkávají v rámci prováděné kontrolní činnosti nad stavem BOZP. Další metodická činnost je v oblasti pracovní úrazovosti prováděna při poskytování odborného poradenství a konzultační činnosti se zástupci odborových orgánů a organizací. Statistická data o pracovní úrazovosti jsou získávána jednak ze *Zpráv o stavu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a vývoji pracovní úrazovosti*, které jsou každoročně vydávány zaměstnavatelům na základě požadavků Podnikových kolektivních smluv s. o. SŽDC, ČD, a.s. a ČD Cargo, a.s., a z dalších dostupných údajů, které byly poskytnuty od odborových organizací a dalších zaměstnavatelů. Významným zdrojem poznatků v oblasti pracovní úrazovosti jsou i závěry z kontrol nad stavem BOZP, které oddělení BOZP provádělo v rámci ustanovení § 322 odst. 1 zákoníku práce, podněty, náměty a stížnosti zaměstnanců i členů OSŽ z jednotlivých pracovišť i odborových organizací.

Důležitým úkolem odborových organizací v oblasti pracovní úrazovosti je snaha o dosažení uspokojivých pracovních podmínek, tedy dosažení bezpečného stavu na všech pracovištích a zařízeních zaměstnavatelů. Cílem je dosáhnout takového stavu, kdy nebude docházet k pracovním úrazům, případně se počet pracovních úrazů bude neustále snižovat. Dosažení bezúrazového stavu však nelze nikdy dosáhnout, ale lze k tomuto vzájemnou spoluprací odborových organizací se zaměstnavateli alespoň směřovat. Prvním předpokladem k tomu je dodržování předepsaných požadavků právních a ostatních předpisů BOZP na pracoviště, stroje, technická zařízení, přístroje a nářadí. Dále vhodně organizovat práci a dbát na dodržování technologických a pracovních postupů při práci. S tím úzce souvisí i prospěšná spolupráce odborových organizací a zaměstnavatelů v oblasti BOZP a jejich společné působení na zaměstnance. V případě, že výše uvedené předpoklady nejsou úspěšně uplatňovány, pak zpravidla častěji dochází k pracovním úrazům. Bezesporu platí, že každý pracovní úraz víceméně představuje buď selhání systému bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo jde o selhání lidského činitele, případně se jedná o kombinaci tohoto selhání.

Svazová inspekce BOZP OSŽ v rámci výkonu kontrolní činnosti nad stavem BOZP i v loňském roce prověřovala, jakým způsobem zaměstnavatelé a odborové organizace spolupracovali při objasňování příčin a okolností vzniku pracovních úrazů, zejména se jednalo o pracovní úrazy s hospitalizací nad pět dní. V rámci tohoto prověřování bylo kontrolováno, zda zaměstnavatelé dodržovali povinnosti, vyplývající z právních a ostatních předpisů v oblasti BOZP, zejména ustanovení § 105 zákoníku práce a ustanovení nařízení vlády č. 201/2010 Sb., v platném znění.

Zejména bylo sledováno, jakým způsobem zaměstnavatelé ohlašovali pracovní úrazy bez zbytečného odkladu odborovým organizacím. Zda objasňovali příčiny a okolnosti vzniku pracovního úrazu za účasti místně příslušné odborové organizace. V neposlední řadě byl

položen důraz na způsob projednávání výše odškodnění s odborovou organizací a dosažení nejvyššího možného odškodnění postiženého zaměstnance.

Pokud se jedná o kontrolní činnost, prováděnou svazovou inspekcí BOZP OSŽ, byl dále důraz kladen na prověření, jakým způsobem a zda je zaměstnavatelem vedena základní dokumentace o pracovní úrazovosti. Jednalo se o vedení **KNIHY ÚRAZŮ, ZÁZNAMU O ÚRAZU A ZÁZNAMU O ÚRAZU – HLÁŠENÍ ZMĚN**. Dále bylo kontrolováno, zda zaměstnavatel vždy po pracovním úrazu přijal opatření proti opakování pracovního úrazu v souladu s požadavky právních předpisů. Svazoví inspektoři BOZP se v roce 2018 podíleli na šetření pracovních úrazů s hospitalizací nad 5 dní a na šetření ostatních pracovních úrazů, pokud bylo oddělení BOZP požádáno ze strany místně příslušných odborových organizací, v případě existence různých nejasností příp. pochybností. Pokud se jedná o šetření tzv. ostatních pracovních úrazů, tak na jejich šetření se vždy podílely především místně příslušné odborové organizace podle ustanovení § 105 zákoníku práce, pokud se včas o pracovním úrazu od zaměstnavatele dozvěděly. Včas se dozvědět o tom, že se stal pracovní úraz je první nutnou podmínkou pro realizaci odborového práva podílet se na objasňování pracovních úrazů. Dále pak vždy záleželo na tom, zda měla místně příslušná odborová organizace zájem na šetření pracovního úrazu, tedy na tom, zda odborová organizace na toto své právo nerezignovala. Občas se stávalo, že zaměstnavatel nesplnil svoji povinnost, vyplývající z ustanovení § 105 zákoníku práce, a pracovní úraz neohlásil odborové organizaci bez zbytečného odkladu. V několika případech se stalo, že odborové organizace zapoměly na svoji povinnost zastupovat neorganizované zaměstnance, kteří utrpěli pracovní úraz. Stále však platí zásada, že odborově neorganizovaného zaměstnance zastupuje odborová organizace s největším počtem členů u zaměstnavatele.

Nedostatky a pochybení, zjišťované v rámci kontrolní a metodické činnosti oddělení BOZP:

- Zaměstnavatel neohlásil pracovní úraz bez zbytečného odkladu odborové organizaci (ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) nařízení vlády č. 201/2010 Sb.)
- Zaměstnavatel nesplnil povinnost objasnit příčiny a okolnosti vzniku pracovního úrazu za účasti odborové organizace (ustanovení § 105 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb.)
- Odborová organizace (s největším počtem členů u zaměstnavatele) nezastupovala neorganizovaného zaměstnance v případě pracovního úrazu (ustanovení § 286 odst. 6 zákona č. 262/2006 Sb.)
- Zaměstnavatel nedodržel vnitřní předpis zaměstnavatele o pracovních úrazech (způsob ohlašování pracovních úrazů odborové organizaci)
- Nesprávný postup zaměstnavatele nebo odborové organizace v oblasti odškodňování pracovních úrazů (nepochopení příčinné souvislosti, objektivní odpovědnosti a možnosti zproštění se odpovědnosti zcela a zčásti)
- Nedostatečné zastupování úrazem postiženého zaměstnance ze strany odborové organizace (formální přístup, absence znalostí o způsobu šetření a odškodňování pracovních úrazů, bezdůvodný souhlas odborové organizace s výší odškodnění)

- Odborová organizace nepostupovala ve věci zastupování svého člena v souvislosti s objasňováním vzniku pracovního úrazu v souladu s požadavky právních předpisů (nezájem o šetření pracovního úrazu a důsledné zastupování svého člena)

Problematika objasňování a posuzování příčin vzniku pracovního úrazu není snadná a mnohdy vyžaduje od zástupců odborových organizací, kteří se podílejí na šetření pracovních úrazů znalost a schopnost praktického uplatnění definice pracovního úrazu, platných právních předpisů a judikatury, vztahující se k pracovním úrazům a jejich odškodňování.

„Pracovním úrazem je poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.“

„Jako pracovní úraz se posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl pro plnění pracovních úkolů.“

„Pracovním úrazem není úraz, který se zaměstnanci přihodil na cestě do zaměstnání a zpět“.

Z hlediska platných právních předpisů se pracovní úrazy rozdělují na smrtelné pracovní úrazy a pracovní úrazy. Ze statistického hlediska (dle nařízení vlády č. 201/2010 Sb.) se pracovní úrazy rozdělují na smrtelné, s hospitalizací delší než 5 dnů a ostatní. V níže uvedených tabulkových přehledech pracovních úrazů jsou uvedeny údaje, které byly poskytnuty jednotlivými zaměstnavateli s působností Odborového sdružení železničářů.

Přehled o počtu pracovních úrazů v roce 2018 (s. o. SŽDC, ČD, a.s., ČD Cargo, a.s.)

DRUH ÚRAZU	SŽDC	ČD	ČDC	CELKEM
smrtelný	0	0	0	0
s hospitalizací nad 5 dnů	9	5	*	14
ostatní	397	310	129	836
CELKEM	406	315	129	850
četnost pracovních úrazů	2,356	2,14	1,86	-

* u společnosti ČD Cargo, a.s. neuvádí zvlášť pracovní úrazy s hospitalizací nad 5 dní

Přehled o pracovní úrazovosti podle profese (pracovní činnosti) u společnosti s. o. SŽDC

PROFESE	KZAM	Počet úrazů	% z celkového počtu úrazů
četař-obchůzkář	72239	3	0,739
dozorce výhybek	83142	22	5,419
dozorčí provozu-vedoucí směny	31608	1	0,246
elektromechanik	72427	1	0,246
elektromechanik SZT	72433	1	0,246
elektromontér	72469	4	0,985
elektromontér PTSZ	72467	32	7,882
finanční referent	34328	1	0,246
geodet-kartograf	31189	7	1,724
Hasič	51612	10	2,463

PROFESE	KZAM	Počet úrazů	% z celkového počtu úrazů
hasič-specialista	51616	1	0,246
hasič-strojník	51619	10	2,463
hasič-technik specialista	51611	7	1,724
hradlař-hláskář	83145	1	0,246
IŽD SMT	21429	1	0,246
IŽD SSZT	21449	1	0,246
IŽD ST	21427	1	0,246
mistr elektrotechniky	31693	1	0,246
mistr SZT	31683	7	1,724
mistr tratí	31653	8	1,970
montér tratí	72228	9	2,217
návěstní technik	31684	26	6,404
návěstní, spojový dozorce	72447	1	0,246
operátor železniční dopravy	41333	1	0,246
požární referent	31519	2	0,493
pracovník údržby a oprav SZT	71146	1	0,246
pracovník údržby a oprav tratí	71148	59	14,532
provozní zámečnick	72223	1	0,246
reprodukční fotograf	73442	1	0,246
rozpočtář odborné správy	34397	2	0,493
řidič drážního HV	81807	1	0,246
řidič drážního SV	81805	17	4,187
signalista	83135	21	5,172
specialista	21411	1	0,246
správce tratí	31645	1	0,246
staniční dělník	93398	2	0,493
staniční dozorce	83141	4	0,985
systémový inženýr	21425	2	0,493
systémový specialista	21296	7	1,724
traťový dělník	93392	7	1,724
traťový dělník-obchůzkář	93399	8	1,970
uklízeč	91321	3	0,739
vedoucí odboru útvaru OJ	13133	1	0,246
vedoucí provozu SBBH	21422	1	0,246
vedoucí provozu SSZT	21446	2	0,493
vedoucí provozního střediska tratí	31651	1	0,246
vedoucí geodet	21142	3	0,739
vedoucí oddělení	13191	1	0,246
vedoucí oddělení OJ	13192	1	0,246
vedoucí regionálního pracoviště	12362	1	0,246
vedoucí skupiny	21496	3	0,739
vedoucí technik specialista	31516	5	1,232
velitel družstva	51699	5	1,232
velitel jednotky HZS	13129	2	0,493
velitel směny	51693	2	0,493
vrchní mistr EE, SŽE	31692	1	0,246

PROFESE	KZAM	Počet úrazů	% z celkového počtu úrazů
vrchní mistr SZT	31682	4	0,985
vrchní mistr tratí	31652	8	1,970
výhybkář	83137	2	0,493
výpravčí	31606	48	11,823
zámečník kolejových konstrukcí	72226	16	3,941
zámečník kolejových vozidel	72343	1	0,246
závorář	83143	1	0,246

Vývoj pracovních úrazů podle vybraných pracovních činností u společnosti ČD, a.s.

KZAM	povolání	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
83136	posunovač	26	15	13	18	16	13	23	28	18
51121	vlakvedoucí os. vlaků	94	101	83	102	102	109	108	119	105
83112	strojvedoucí	61	59	57	53	54	61	69	69	65
83132	vedoucí posunu	9	13	14	9	6	13	15	18	23
72343	zámečník kolej. vozidel	18	19	4	9	11	17	6	8	8
72341	mechanik kolej. vozidel	19	13	23	17	12	21	19	13	27
51122	průvodčí osobních vlaků	28	10	11	11	5	5	4	2	9
83135	signalista	19	9	0	0	0	0	0	0	1
31606	výpravčí	19	11	0	0	0	0	0	0	0
72427	elektromechanik	18	14	11	13	10	8	14	14	8

Přehled pracovních úrazů podle zaměstnání u společnosti ČD Cargo, a.s.

KZAM	název zaměstnání	prům. prep. počet zaměstnanců	počet úrazů	četnost PÚ na 100 zaměstnanců
41321	operátor dat	22,03	1	4,54
43234	vozový disponent	255,48	3	1,17
72121	svářeč	98,69	5	5,07
72332	opravář kolej. vozidel	473,86	17	3,59
74122	elektromechanik	153,53	4	2,61
83112	strojvedoucí	1696,03	25	1,47
83121	vedoucí posunu	660,04	29	4,39
83122	posunovač	604,84	30	4,96
83125	tranzitér	62,41	1	1,60
83126	tranzitér připravář	229,43	2	0,87
83129	vozmistr	571,88	9	1,57
93339	manipulační dělník	56,72	3	5,29
	CELKEM	6958,19	129	1,86

Úrazovost podle věku zraněných zaměstnanců u společnosti s. o. SŽDC

Věk	Celkem	
	Počet	%
do 30 let	61	15,025
31 – 40 let	61	15,025
41 – 50 let	115	28,325
nad 50 let	169	41,626
CELKEM	406	100

Úrazovost podle věku zraněných zaměstnanců u společnosti ČD, a.s.

Věk	Počet úrazů	%
do 30 let	59	18,73
31 – 40 let	38	12,06
41 – 50 let	94	29,34
nad 50 let	124	39,37
CELKEM	315	100,00

Úrazovost podle věku zraněných zaměstnanců u společnosti ČD Cargo, a.s.

Věk	Počet úrazů	% z celkového počtu	Počet zaměstnanců	četnost
do 30 let	14	10,9	447	3,13
31 – 40 let	15	11,6	643	2,33
41 – 50 let	42	32,6	2178	1,93
nad 50 let	58	45	3681	1,58
CELKEM	129	100	6949	1,86

Úrazovost podle doby trvání pracovního poměru u společnosti s. o. SŽDC (včetně ČD)

Délka pracovního poměru	Celkem	
	Počet	%
do 1 roku	24	5,911
1 – 2 roky	30	7,389
2 – 5 let	62	15,271
5 – 10 let	46	11,330
10 – 20 let	70	17,241
20 – 30 let	91	22,414
nad 30 let	83	20,443
CELKEM	406	100

Úrazovost podle délky pracovního poměru u společnosti ČD, a.s.

Délka pracovního poměru	Počet	%
0 – 1 roku	22	6,98
1 – 2 roky	23	7,30
2 – 5 roků	34	10,79
5 – 10 roků	31	9,84
10 – 20 roků	59	18,73
20 – 30 roků	81	25,71
nad 30 roků	65	20,63
CELKEM	315	100,00

Úrazovost podle délky pracovního poměru u společnosti ČD Cargo, a.s. (včetně ČD)

Délka pracovního poměru	Počet úrazů	%	Počet zaměstnanců	četnost
do 1 roku	11	8,5	693	1,59
1 – 2 roky	13	10,1	232	5,60
2 – 5 roků	14	10,9	303	4,62
5 – 10 roků	9	7	541	1,66
10 – 20 roků	16	12,4	798	2,01
20 – 30 roků	28	21,7	1773	1,58
nad 30 roků	38	29,5	2609	1,46
CELKEM	129	100,0	6949	1,86

Úrazovost podle času vzniku úrazu u společnosti s. o. SŽDC

Čas vzniku úrazu	Celkem	
	počet	%
6 – 12 hod	262	64,532
12 – 18 hod	100	24,631
18 – 24 hod	23	5,665
0 – 6 hod	21	5,172
CELKEM	406	100

Úrazovost podle času vzniku úrazu u společnosti ČD, a.s.

Čas vzniku úrazu	počet	%
6 – 12 hod	101	32,06
12 – 18 hod	101	32,06
18 – 24 hod	65	20,63
0 – 6 hod	48	15,24
CELKEM	315	100,00

Úrazovost podle času vzniku úrazu u společnosti ČD Cargo, a.s.

Čas vzniku úrazu	počet	%
6 – 12 hod	58	45
12 – 18 hod	26	20,2
18 – 24 hod	28	21,7
0 – 6 hod	17	13,2
CELKEM	129	100,0

Přehled úrazovosti v roce 2018 u dalších společností v působnosti OSŽ (mimo SŽDC, ČD a ČDC)

SPOLEČNOST	počet PÚ		zameškané dny	počet zaměstnanců	četnost PÚ		SPÚ
	2017	2018			2017	2018	
AŽD Praha s.r.o.	14	16	772	1666	0,86	0,96	0
CZ Loko, a.s. Česká Třebová	19	21	789	692	2,85	3,03	0
ČD Travel	0	0	0	9	0	0	0
Dopravní zdravotnictví, a.s.	3	6	257	996	0,32	0,60	0
DPOV, a.s. Přerov	*	7	28	514	*	0,13	0
Drážní úřad Praha	1	0	0	109	0,88	0	0
EŽ Praha, a.s.	1	10	6437	571	0,18	1,75	0
HEAVY MACHINERY SERVICES, a.s.	16	25	1496	251	5,61	9,96	0
JLV, a.s. Praha	23	20	162	357	6,57	5,62	0
Legios Loco, a.s. Louny	12	8	576	105	3,96	7,61	0
OHL ŽS, a.s. Brno	21	18	249	1133	1,78	1,58	0
OSŽ ústředí	0	0	0	45	0	0	0
Pars nova, a.s. Šumperk	18	14	802	573	3,10	2,44	0
Rail Cargo Operator – CSKD, s.r.o.	0	0	0	81	0	0	0
RYKO, a.s. Děčín	23	18	198	252	9,09	7,14	0
Signal Mont, s.r.o. Hradec Králové	10	3	66	95	10,9	3,16	0
SKANSKA ŽS, a.s. Praha	3	39	146	3347	0,68	1,16	0
Střední škola technická a obchodní Olomouc	*	0	0	65	*	0	0
Traťová strojní společnost, a.s. Hradec Králové	*	1	11	44	*	2,27	0
TSS, a.s. Hulín	*	1	11	253	*	0,40	0
UNIPETROL DOPRAVA, s.r.o.	3	2	111	419	0,74	0,47	0
ŽPSV, a.s. Uherský Ostroh	15	22	918	521	2,99	4,22	0
CELKEM	182	231	13029	12098			0

* údaj nebyl k dispozici

Na základě srovnání statistických údajů uvedených v tabulkách lze konstatovat, že v roce 2018 četnost pracovních úrazů u společnosti s. o. SŽDC oproti roku 2017 (2,27 – 2,35) mírně vzrostla, naopak u společností ČD, a.s. (2,25 – 2,14) a ČD Cargo, a.s. (2,23 – 1,86) mírně poklesla. U dalších zaměstnavatelů s působností Odborového sdružení železničářů je trend

rozdílný. K nárůstu pracovní úrazovosti došlo zejména u společností EŽ Praha (0,18 – 1,75), SKANSKA ŽS (0,68 – 1,16), ŽPSV Uherský Ostroh (2,99 – 4,22), Legios Loco Louny (3,96 – 7,61) a HEAVY MACHINERY SERVICES (5,61 – 9,96). K poklesu pak u společností Signal Mont Hradec Králové (10,9 – 3,16), RYKO Děčín (9,09 – 7,14) a Pars nova Šumperk (3,10 – 2,44).

Četnost pracovních úrazů disponuje zajímavou vypovídací schopností, která však není přímo závislá na počtu zaměstnanců. Četnost pracovních úrazů je objektivní ukazatel o stavu pracovní úrazovosti. Uvádí počet pracovních úrazů na 100 zaměstnanců. Určitě by mělo význam, aby jednotlivé místně příslušné odborové organizace tyto hodnoty, týkající se pracovní úrazovosti bedlivě sledovaly, vyhodnocovaly je a zaměřily se na její příčiny. Zda se např. jedná o porušování bezpečnostních pravidel nebo předpisů, nepoužívání přidělených osobních ochranných pracovních prostředků, nesprávné pracovní nebo technologické postupy apod.

V oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci má své nejdůležitější postavení tzv. prevence. Totéž platí i v oblasti pracovní úrazovosti. Podle ustanovení § 105 odst. 5 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, je zaměstnavatel povinen po pracovním úrazu přijímat tzv. opatření proti opakování pracovních úrazů. Nesplnění této povinnosti může být ze strany kontrolních orgánů státu sankcionováno až do výše 2 000 000,- Kč. Na tomto místě je nutno připomenout právo odborových organizací kontrolovat, jaká opatření proti opakování pracovních úrazů zaměstnavatel přijal.

Doporučené zaměření pro činnost odborových organizací v oblasti pracovní úrazovosti:

- Bezprostředně po ohlášení pracovního úrazu zaměstnavatel se aktivně podílet na objasňování příčin a okolností vzniku pracovních úrazů a spolupracovat se zaměstnavatelem.
- Kontrolovat, zda zaměstnavatel řádně vyšetřuje pracovní úrazy.
- Kontrolovat, zda zaměstnavatel přijímá opatření proti opakování pracovních úrazů.
- Důsledně obhajovat zájmy úrazem postiženého zaměstnance, popřípadě jeho pozůstalých v procesu objasňování příčin a okolností vzniku pracovního úrazu a v procesu jeho odškodňování.
- Získat vyškoleného inspektora BOZP ZO OSŽ a dbát na jeho průběžné vzdělávání.

Na závěr této informace je nutno konstatovat, že pracovní úrazovost je důležitým ukazatelem stavu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci u zaměstnavatele. Poukazuje jednak na úroveň řízení v oblasti BOZP, pravidelnost a soustavnost vykonávání kontrolní činnosti, plnění pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech úrovních v rozsahu pracovních míst, která zastávají v oblasti BOZP, ale může ukazovat i na to, jakým způsobem v této oblasti působí odborová organizace.

Úkolem Odborového sdružení železničářů je mj. ochrana oprávněných zájmů zaměstnanců (pracovních, sociálních, mzdových apod.), tedy i ochrana zaměstnanců před pracovními úrazy a jejich následky, které jim mohou v krajním případě i zcela nenávratně změnit život.